

Kendelse

Afsagt den 2. september 2020

i

faglig voldgift FV 2019.0171

Konstruktørforeningen, Maskinmestrenes Forening og Teknisk
Landsforbund

(advokat Dennis Schnell-Lauritzen)

mod

Regionernes Lønnings- og Takstnævn (RLTN)

for

Region Sjælland

og

Region Hovedstaden

(advokat Morten Ullrich)

1. Tvisten

Denne sag angår, om § 11, stk. 4, i Overenskomsten for professionsbachelorer inden for det tekniske område indebærer, at der er ret til en hel eller halv fridag med løn på i hvert fald nogle af dagene 1. maj, Grundlovsdag, juleaftensdag og nytårsaftensdag.

2. Påstande mv.

Klager, Konstruktørforeningen, Maskinmestrenes Forening og Teknisk Landsforbund har nedlagt påstand om, at Overenskomsten for professionsbachelorer inden for det tekniske område § 11, stk. 4, indebærer, at Region Sjælland og Region Hovedstaden var uberettiget til at opsige hidtil praktiserede ordninger om afholdelse af en halv eller hel fridag med løn den 1. maj, Grundlovsdag, juleaftensdag og nytårsaftens dag.

Forbundene har præciseret, at påstanden indebærer, at de, der er omfattet af overenskomsten, har ret til frihed med løn på i hvert fald nogle af de nævnte dage.

RLTN for Region Sjælland og Region Hovedstaden har påstået frifindelse.

3. Sagens behandling

Sagen blev mundtligt forhandlet den 21. august 2020 hos Danske Regioner, Damfærgevej 22, 2100 København Ø, for en faglig voldgift med følgende partsudpegede medlemmer:

Udpeget af klager: advokat Byrial Rastad Bjørst, Teknisk Landsforbund, og chefkonsulent Steen Engelund, Konstruktørforeningen.

Udpeget af indklagede: Seniorkonsulent David Sembach, Danske Regioner, og Chefrådgiver Lisbet Sørensen, Danske Regioner.

Som opmand deltog højesteretsdommer Anne Louise Bormann.

Der blev under den mundtlige forhandling afgivet forklaring af A, B, C og D.

Efter forhandling og votering kunne der ikke opnås enighed om eller flertal for en afgørelse blandt de partsudpegede medlemmer af voldgiftsretten. Afgørelsen skal derfor træffes af opmanden.

4. Overenskomstgrundlag mv.

§ 11, stk. 4, i overenskomst mellem Regionernes Lønning- og Takstnævn og Maskinmestrenes Forening, Teknisk Landsforbund og Konstruktørforeningen har følgende ordlyd:

”§ 11. Arbejdstid.

...

Der gives i øvrigt fridage efter de regler, der måtte være fastsat af den enkelte region/institution.”

Bestemmelsen fik sin nuværende affattelse ved overenskomstforhandlingerne i 2008 efter regionernes oprettelse ved kommunalreformen i 2007.

Forud for denne overenskomst, var arbejdstiden for bygningskonstruktører ansat i sygehusvæsenet reguleret i en overenskomst mellem Konstruktørforeningen og Teknisk Landsforbund og kommuner og amter, der tidligere indeholdt en bestemmelse i § 15, stk. 4, med følgende ordlyd:

”Der tilkommer bygningskonstruktører fridage efter de regler, der gælder for tjenestemænd i (amts)kommunen.”

Med virkning fra 1. april 2002 fik bestemmelsen følgende ordlyd:

”Der tilkommer bygningskonstruktører fridage efter de regler, der gælder i amtet.”

Forud for oprettelsen af regionerne var maskinmestre ansat i det daværende Hovedstadens Sygehusfællesskab omfattet af Organisationsaftale for

maskinmestre samt Aftale om tjenestemændsansatte maskinmestre i H:S. Aftalens § 6 om arbejdstid indeholdt i stk. 3 følgende bestemmelse:

”Stk. 3. Vedr. frihed på 1. maj, juleaftensdag, nytårsaftensdag og grundlovsdag:

1. maj, grundlovsdag og nytårsaftensdag

De ansatte har i størst muligt omfang ret til frihed uden at normaltjenesten omlægges fra kl. 12.00 til kl. 24.00. ...

Juleaftensdag

Juleaftensdag ligestilles med en søgnehelligdag fra dagstjenestens begyndelse til kl. 24.00.”

Denne organisationsaftale blev i 2007 frasagt af Danske Regioner i medfør af virksomhedsoverdragelseslovens § 4 a.

Der er enighed om, at ca. 20 % af maskinmestrene i sygehusvæsenet var ansat i Hovedstadens sygehusfællesskab. De øvrige var ansat i amterne på individuelle kontrakter.

5. Regionernes ændringer vedrørende frihed på særlige dage

Region Nordjylland

I 2008 meddelte Region Nordjylland, at bl.a. medlemmer af Teknisk Landsforbund ikke længere ville kunne holde fri med løn på særlige dage. Teknisk Landsforbund protesterede herimod, hvorefter Region Nordjylland trak meddelelsen tilbage. I 2012 meddelte Region Nordjylland på ny, at frihed med løn på særlige dage ville ophøre. Efter forhandlinger med Teknisk Landsforbund blev det besluttet, at medarbejderne fremover skulle have ret til frihed med løn 24. og 31. december, men ikke 1. maj og grundlovsdag. Af referatet fra forhandlingerne fremgår, at Region Nordjylland var af den opfattelse, at der ikke i arbejdsretlig henseende forelå en kutymemæssig ret til frihed.

Region Sjælland

Den 2. april 2014 orienterede Region Sjælland på et møde i MED-Hovedudvalget om, at praksis, hvorefter personale ansat i administrative funktioner (regionshuse, stabe o.lign.) havde haft fri med løn 1. maj, grundlovsdag og 24. og 31. december, blev ændret med virkning fra 1. maj 2014.

Teknisk Landsforbund protesterede mod denne ændring i juni 2018.

Af et HR-INFo dateret 4. april 2018, som er udsendt af teknisk chef på Slagelse Sygehus, fremgår en oversigt over, hvilke personalegrupper der havde ret til frihed 1. maj og grundlovsdag. Det fremgår heraf, at bl.a. professionsbachelor, bygningskonstruktører og tekniske designere havde ret til fri fra kl. 12 begge dage.

Region Hovedstaden

Region Hovedstaden meddelte ved mail af 17. november 2017 de faglige hovedorganisationer, at regionen med virkning fra den 31. marts 2018 opsagde de lokale ordninger med arbejdsgiverbetalte fridage på 1. maj, grundlovsdag, 24. december og 31. december. Det fremgår af mailen, at udgangspunktet hidtil havde været, at det typisk var medarbejdere i administrative enheder og funktioner, som havde kutymefridage.

6. Forklaringer

A har forklaret bl.a., at han er uddannet økonom og har været ansat i Maskinmestrenes Forening i 26 år. I dag er han sekretariatschef. I 2008 var han afdelingschef i den afdeling, der forhandlede overenskomster på det offentlige område, og han stod for at forhandle en samlet overenskomst for regionerne efter nedlæggelsen af amterne.

Maskinmestre ansat i regionerne arbejder typisk som tekniske chefer eller driftschefer på sygehusene. En del er dog også ansat i en teknisk afdeling uden at have ledelsesansvar. Bygningskonstruktører arbejder typisk i teknisk afdeling med bygnings- og anlægsvedligehold. Begge grupper arbejder tæt sammen med

håndværkere, der typisk er medlem af Dansk Metal eller Elforbundet, og som i henhold til deres overenskomst har fri på de dage, denne sag handler om.

Før nedlæggelsen af amterne var ca. 20 % af maskinmestrene, som arbejdede på sygehuse, ansat i Hovedstadens Sygehusfællesskab og omfattet af organisationsaftalen mellem Københavns Kommunale Maskinmesterforening og Hovedstadens Sygehusfællesskab. De resterende 80 % var ansat i amterne på individuelle kontrakter. Han ved ikke, om der stod noget i deres kontrakter om fri på særlige dage, men de havde typisk fri de samme dage, som de håndværkere, de arbejdede sammen med.

Da de skulle forhandle den fælles overenskomst, skævede de til aftalen med Hovedstadens Sygehusfællesskab.

Bestemmelsen i § 11, stk. 4, kom ind efter ønske fra Maskinmestrenes Forening og havde til formål at sikre, at ingen mistede de fridage, de hidtil havde haft. Bestemmelsen er formuleret bredt, fordi den skulle dække mange forskellige ordninger med hensyn til fridage.

Fridagene blev drøftet under forhandlingerne, og det blev flere gange sagt fra regionernes side, at der ikke var tale om en spareøvelse, og at ingen ville få forringet deres vilkår. Hvis de havde givet afkald på fridage, ville det være fremgået af den forhandlingsprotokol, der blev udarbejdet, og som indeholder en detaljeret beregning af udgifterne ved de ændringer, der blev aftalt. Der fremgår intet der om fridage.

B har forklaret bl.a., at hun som nyuddannet økonom blev ansat i Danske Regioner i oktober 2007. Hendes første opgave var forhandlingen af overenskomsten med professionsbachelorerne. Forhandlingsprotokollatet nævner de overenskomster, der skulle genforhandles, og aftalen med Hovedstadens Sygehusfællesskab er ikke nævnt der. Hun husker ikke at have set den eller hørt den nævnt.

Hun husker ikke, at nogen nævnte fridage på særlige dage. For så vidt angår maskinmestrene var fokus på at få afdækket deres lønforhold, da alle skulle være enige om det udgangspunkt, de forhandlede ud fra.

C har forklaret bl.a., at hun er HR Direktør i Region Sjælland. MED-Hovedudvalget har repræsentanter for ledelse og ansatte, og referater fra møderne, herunder orienteringen af 2. april 2014 om ændring af praksis for betalt frihed, kunne tilgås af alle ansatte på intranettet. Region Sjælland har 16-17.000 ansatte, og der er mange forskellige grupper. Maskinmestrene er ikke nævnt i orienteringen om ændret praksis, men den omfatter alle, der ikke havde en ret til frihed efter overenskomsten.

De fik en indsigelse fra DJØF, men ingen indsigelser fra de forbund, der er en del af denne sag.

Den HR-info fra april 2014, der fejlagtigt anfører, at bl.a. bygningskonstruktører har ret til frihed på 1. maj og Grundlovsdag stammer fra Næstved/Slagelse/Ringsted Sygehus.

Hun ved ikke, hvad der var praksis med hensyn til frihed på særlige dage i 2008.

D har forklaret bl.a., at hun er chefkonsulent i Center for HR, Region Hovedstaden. Det blev besluttet, at lokale ordninger med frihed på særlige dage skulle ophøre i 2018, og det blev varslet over for organisationerne. Kun de tre organisationer, som er omfattet af denne sag, reagerede. De havde forinden undersøgt praksis med hensyn til frihed på de enkelte sygehuse, og det viste et meget broget billede.

7. Anbringender

Konstruktørforeningen, Maskinmestrenes Forening og Teknisk Landsforbund har anført navnlig, at § 11, stk. 4, er en overenskomstbestemmelse, der forudsætter en komplementering og udfyldelse i praksis. Den forudsætter efter sin ordlyd, at der gives frihed på i hvert fald nogle dage, da bestemmelsen ellers savner mening.

Når der i en region eller på en institution gennem flere år har været praksis for afholdelse af hel eller delvis frihed på særlige dage, er der sket en komplementering eller udfyldelse af overenskomsten, som herefter indgår som en del af overenskomsten.

Organisationsaftalen mellem det daværende Hovedstadens Sygehusfællesskab (det nuværende Region Hovedstaden) og Maskinmesterforeningen viser, at der for en betydelig del af medarbejderne omfattet af overenskomsten har været en overenskomstmæssig ret til fridage med løn på de pågældende dage. Også i Region Sjælland har der været en udbredt praksis med frihed på disse dage. Det bekræftes af den udsendte HR info fra 2018. Også forløbet i Region Nordjylland viser, at regionerne har anset sig for forpligtet til at give frihed på i hvert fald nogle af dagene.

RLTN for Region Sjælland og Region Hovedstaden har anført navnlig, at bestemmelsen i § 11, stk. 4, ikke giver en ret til frihed på de omhandlede dage, men henviser til, at regionerne eller den enkelte institution kan have fastsat regler om fridage. Sådanne regler, som i givet fald er ensidigt fastsat af regionene, kan ændres med passende varsel til et vilkårligt tidspunkt.

Før 2014 var der i Region Sjælland praksis for, at administrative medarbejdere i regionshuset og i stabene på sygehusene havde betalt frihed efter de regler, der var gældende for HK-ansatte. Denne praksis var ikke udtryk for nogen regeldannelse, allerede fordi praksis ikke var udtryk for en retlig kutyme, og regionen kunne således ændre denne praksis, som det skete i 2014

I Region Hovedstaden har der ikke været nogen ensartet praksis for frihed på de pågældende dage, idet praksis var forskellig fra sygehus til sygehus. Regionen var berettiget til som sket at bringe praksis til ophør i 2018.

8. Opmandens begrundelse og resultat

Efter overenskomstens § 11, stk. 4, gives der fridage efter de regler, der måtte være fastsat af den enkelte region eller institution. Bestemmelsen forudsætter efter sin

ordlyd ikke, at der fastsættes eller er fastsat sådanne regler, og der er da heller ikke fastsat sådanne regler, hverken i regionerne generelt eller i de to regioner, som er omfattet af denne sag.

Det er ikke godtgjort, at parterne ved indgåelse af overenskomsten i 2008 havde en fælles forudsætning om, at § 11, stk. 4, skulle videreføre tidligere ordninger med ret til frihed på særlige dage, herunder den der tidligere var aftalt for maskinmestre i Hovedstadens Sygehusfællesskab.

Efter det oplyste har der i betydeligt omfang på de enkelte arbejdspladser i regionerne været en praksis, hvorefter navnlig medarbejdere beskæftiget i administrative funktioner har kunnet holde fri med løn helt eller delvis på 1. maj, grundlovsdag, juleaftensdag og nytårsaftensdag. Det er imidlertid ikke godtgjort, at der i hverken Region Hovedstaden eller Region Sjælland har været en fælles opfattelse af, at der var en ret for alle medarbejdere omfattet af overenskomsten for professionsbachelorere til at holde fri med løn de pågældende dage. Det er heller ikke godtgjort, at der har været en sådan langvarig, fast og entydig praksis, at den kun kunne opsiges sammen med overenskomsten.

Region Hovedstaden og Region Sjælland har på denne baggrund været berettiget til at opsiges de tidligere praktiserede ordninger med frihed med løn på særlige dage. Indklagedes påstand om frifindelse tages derfor til følge.

Thi bestemmes:

Regionernes Lønnings- og Takstnævn (RLTN) for Region Sjælland og Region Hovedstaden frifindes.

Hver part skal betale egne sagsomkostninger og halvdelen af opmændenes honorar.

København, den 2. september 2020

Anne Louise Bormann